

Kamelenmarkt

Altijd in de maanden augustus en januari vraag ik mij af hoe dat zou voelen: bieden op een menselijk lijf omdat dat menselijk één of meerdere trucjes kan. Hoe zou dat voelen om na onderhandelingen effectief dat geld te betalen en dat menselijk thuis aan een africhter te overhandigen met de melding: doe er je ding mee, zorg dat het lijf rendeert, wring het desnoods uit en ook, als het even kan, zorg dat het lijf kan worden doorverkocht voor veel meer geld.

Ik zou geen voetbalmanager of voetbalmakelaar kunnen worden. Het is mij wel eens aangeboden (dat tweede, niet dat eerste), maar ik zou het niet kunnen. Te veel mens nu niet bepaald, dat is ook weer te veel eer, maar je moet een knop kunnen omdraaien die ik niet weet zitten. Alleen al ethisch: mensen verkoop je niet; niet op een Libisch strand voor een boottocht en niet in een vijfsterrenhotel voor een spelletje.

De voetballersmarkt is ook een beetje een kamelenmarkt, al zijn er niet al te veel kamelen die na een afgescheurde achillespees voor een recordbedrag worden verkocht, zoals Christian Benteke en zijn waanzinnige 46 miljoen euro. Het transfersysteem in voetbal is gebaseerd op – het hoge woord is er uit – mensenhandel, waarvan de verhandelde koopwaar doorgaans beter wordt, waardoor het systeem in stand wordt gehouden. Voorlopig althans.

De laatste keer dat de koopwaar protesteerde, ligt inmiddels al haast 25 jaar achter ons, toen de Belg Jean-Marc Bosman zijn overgang naar een andere club zag geweigerd worden. Sinds het Bosman-arrest hoor je geen spelers meer klagen: hun omloopsnelheid is verdrievoudigd, hun salarissen vertienvoudigd. Je hoort ook geen makelaars klagen: de transfersommen zijn maal zeven. En de clubs hoor je ook al niet. Als ieder een profiteert, is het systeem fout.

Hebt u er al eens bij stilgestaan dat het betalen van grof geld voor menselijk talent alleen bestaat in het voetbal? Het is de enige sector waarin de voormalige werkgever geld krijgt om zijn personeelslid de toestemming te geven op een ander te gaan werken. Oké, ook het Europese basketbal kent dat systeem, maar terwijl de totale waarde van de voetbaltransfers in de Europese topdivisies ongeveer 3 miljard euro per jaar bedraagt, is dat voor de basketbaltransfers honderd keer minder. Nergens in de wereld en in geen enkele andere sport worden sportende mensen verhandeld voor sommen tussen de 100.000 en 100 miljoen euro, en 95 procent van die geldstromen zijn Europees.

De transfersom is eigenlijk een overblijfsel van een feodaal Engels systeem waarbij de clubeigenaar al van in 1886 de volledige macht had over zijn werknemer die buitenproportioneel goed op een bal kon trappen. Gaandeweg is die lijfeigenschap afgeschaft, eerst met de George Eastham-case in 1963 en de Bosman-case in 1995.

In de grootste sportmarkt ter wereld, de Verenigde Staten, is een transfersom verboden zoals in de NFL, of zoals in de NBA gelimiteerd tot 3 miljoen euro per transactie, wat hooguit als pasmunt kan dienen. De spelerscontracten zijn er ook onderworpen aan bare-

De voetballersmarkt is als een kamelenmarkt, al zijn er niet al te veel kamelen die na een afgescheurde achillespees worden verkocht voor 46 miljoen euro zoals Benteke

ma's, dat allemaal om de sporteconomie gezond te houden en oververhitting tegen te gaan.

Wie denkt dat dit alleen in een gesloten sportmodel kan werken, is fout. De Australische voetbalcompetitie heeft na een financiële crisis de transfersom afgeschaft of beperkt tot de helft van het resterende salaris in het lopende contract, waarbij een contract moet worden uitgediend. Dat zou in het Europese voetbal ook kunnen, men moet het alleen willen. De EU heeft al een omstandig rapport over die problematiek gepubliceerd. Het ligt ergens in een lade te verkommeren, maar een afschaffing van de transfersom was een optie.

Het kopen en verkopen van sportend personeel is een relict uit de 19de eeuw en hoort niet meer in de 21ste eeuw thuis. Door de afschaffing van de transfersom zouden makelaars worden herleid tot spelersbegeleiders en hun inkomsten naar normale proporties. Idem voor de clubmanagers en technisch directeurs, die van de makelaars geen geld meer kunnen aftroggelen of aanvragen. De clubs zouden minder geld moeten ophoesten. En de spelers? Die zouden nog steeds gaan waar het geld hen roept. In een eerste fase zouden hun salarissen nog meer stijgen, waarna de volgende stap een maximumsalaris per competitie zou zijn.